

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Klimat- och näringsdepartementet

2026-02-03

Naturmiljöenheten

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.nm@regeringskansliet.se

Yttrande från WWF Sverige gällande promemorian Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet KN2026/00002

Övergripande

WWF tackar för möjligheten att svara på remissen.

WWF ser positivt på att det föreslås en reglerad rätt till ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen. WWF har länge drivit att en ersättningsmöjlighet ska finnas när det leder till betydande inskränkningar i brukandet av skogen.

Sammanfattningsvis ser WWF både fördelar och nackdelar med detta ersättningsförslag. Positivt är att det blir mer tydligt och logiskt mot markägare om ersättningen blir mer likvärdig mellan artskydd och områdesskydd. Positivt är också att det under rätt förutsättningar kan minska konflikterna kring artskydd i skogen. Vi ser dock en risk att ersättningsförslaget kommer att bli kostsamt för staten och bedömer att det finns en överhängande risk att det kommer att krävas betydligt mer resurser än de 100 miljoner kronor som hittills finns för genomförandet. Vi befarar att mer medel kan komma att tas från andra naturvårdsinsatser, exempelvis skydd av områden och restaurering framöver - med negativa konsekvenser för naturvårdsarbetet. En annan risk är att det är oklart om ersättningsförslaget stämmer överens med EUs statsstödsregler. Det är en aspekt som inte finns redogjord för i förslaget men som kan påverka systemets långsiktiga stabilitet. WWF bedömer att flera centrala delar behöver analyseras ytterligare inför genomförandet.

WWF föredrar detta förslag tydligt framför det förslag till ersättning som föreslogs i SOU 2025:93 En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk. Där presenterades ett förslag till ersättningslösning trots att detta inte var inkluderat i direktivet till utredningen. Detta förslag skulle innebära att markägare får rätt att begära att ett skogsmarksskyddsområde ska bildas med rätt till markersättning så fort det krävs mer än generell hänsyn inom ramen för intrånget enligt Skogsvårdslagen. Detta är också kopplat till förslaget om sedvanligt skogsbruk som WWF är mycket kritiska till.

WWF är försiktigt positiva till förslagen kring att ersättning inte ska kunna lämnas flera gånger, om redovisning i fastighetsregistret och om återbetalning av ersättning, men avstår från att lämna detaljerade synpunkter kring detta. Utöver förslagen kring ersättning vid rådighetsinskränkningar

till följd av artskydd så kommenterar vi även avslutningsvis det generella systemet kring lagkrav och ersättning inom skogsbruket.

Förslag 4 & 4.1- Om ersättning

När det gäller förslag 4. *"Begränsningar till följd av artskyddet ska ersättas"* och förslag 4.1. *"Miljöbalkens regler om ersättning och inlösen bör gälla även för ersättning till följd av artskyddet"* anser vi att dessa förslag behöver utvecklas och förtydligas.

WWF anser att utformningen att bygga ersättningsrätten på beslut om nekad dispens är en lämplig modell och i denna del i likhet med förslaget i artskyddsutredningen 2021:51.

Det är dock otydligt om rådighetsinskränkningen av pågående markanvändningen innebär samma tröskel för ersättning som intrångskurvan för tolkning av hänsyn enligt Skogsvårdslagen. Detta skulle kunna tydliggöras med exempel i promemorian alternativt uttryckas att det är en gräns som får klargöras under den praktiska tillämpningen. Vi tolkar det emellertid som att det är samma intrångströskel som ska gälla som den intrångskurva som används i enlighet med Skogsvårdslagen och är kritiska till den nivån. WWF ser fördelar med att markägare istället bör tåla ett högre intrång än dagens intrångskurva. Det vill säga att en viss anpassning av brukandet vid artskydd ska kunna krävas utan att ersättning utgår.

I promemorian finns en argumentation om att det är lagligt att vidta skogsbruksåtgärder som strider mot fridlysningsförbuden eftersom pågående markanvändning har pågått länge jämfört med när artskyddsreglerna trädde i kraft. WWF är tveksamma kring detta resonemang eftersom de EU rättsliga fridlysningsbestämmelserna gällt i Sverige sedan 1995 då Sverige blev skyldiga att implementera EUs art- och habitatdirektiv.

Det är viktigt att bristande medel för artskydd framöver inte delvis täcks av medel för områdesskydd. Detta skulle leda till att markägare vid områdesskydd tvingas vänta, alternativt anmäla sina områden till avverkning för att få tillgång till medel via nekad artskyddsdispens. WWF vill särskilt betona att ett fungerande ersättningsystem inte får ske på bekostnad av insatser för att bevara höga naturvärden.

Miljökonsekvenser

När det gäller miljökonsekvensbeskrivningen är den otillräcklig. WWF anser att detta förslag till reglerad rätt till ersättning kan öka acceptansen för fridlysningsreglerna under rätt förutsättningar och på så sätt vara positivt för biologisk mångfald. Om ersättningsförslaget skulle innebära att mindre resurser kommer att läggas på att skydda områden som är mer värdefulla ur naturvårdsperspektiv finns däremot stor risk för negativa konsekvenser för biologisk mångfald och minskad acceptans för fridlysningsreglerna.

WWF Sverige är också tveksamma till de ekonomiska konsekvenserna som presenteras. Vi menar att kostnadsuppskattningen är för låg och att den egentliga kostnaden kommer att överstiga 100 miljoner med råge.

I förslaget anges att områdesskydd ska övervägas av myndigheten och initiativ till skydd kan komma från markägaren. I nuläget redovisas hur myndigheterna ska förhålla sig till artskydd i samband med urval och prioritering av ett område i den nationella strategin för formellt skydd av skog. Denna strategi har nyligen uppdaterats. WWF anser att det skulle få negativa konsekvenser på naturvårdsarbetet om fridlysningsförbuden fick en högre prioritet vid urval av skyddade områden än det redan har i nuläget enligt strategin. Det skulle ge ett mindre effektivt

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

formellt skydd av skog ur naturvårdessynpunkt. I strategin vägs artförekomster, inklusive fridlysta arter, in som en del av ett områdes värde på beståndsnivå, när områdets prioritet för formellt skydd bedöms. Det finns dock en instruktion om att erbjuda berörda markägare med fyndlokaler för några sällsynta fridlysta arter ett formellt skydd. Detta gäller även om områdena inte bedömts vara bland de mest skyddsvärda skogarna enligt strategins poängmodell eller helt utgörs av skogsbiologisk värdekärna.

Generella synpunkter kring ersättning för intrång i skogsbruksmark:

Vi har en stark äganderätt i Sverige idag och WWF anser att den som får betydande begränsningar i sin markanvändning bör få kompensation. Samtidigt har vi ett skogsbruk med låga miljökrav i vår nationella lagstiftning, vilket bidrar till att vi har svårt att nå våra nationella miljömål och till att vi har en negativ trend för biologisk mångfald i skogen. Detta är också i stark kontrast till de strikta miljökraven i EUs naturvårdslagstiftning som Sverige ska följa. Staten borde därför höja lagkraven på miljöhänsyn och anpassning inom skogsbruket generellt som inte är ersättningsberättigad. Samtidigt som man utvecklar fler incitament för att skapa och bevara naturvärden. Genom att höja lagkraven på miljöhänsyn samt anpassningar av brukningsmetoder inom skogsbruket skulle artskyddssituationer uppstå mindre sällan. Det skulle också medföra minskade kostnader för staten, öka hållbarheten, minska sårbarheten och samtidigt öka acceptansen för hur skogsbruket bedrivs. Höjda lagkrav innebär att intrångströskeln för när miljöhänsyn anses avsevärt försvåra pågående markanvändning bör höjas. Därtill behöver den procentuellt bli lika oavsett avverkningens ekonomiska värde. Dagens intrångskurva är diskriminerande mot de som avverkar mindre hyggen och därtill täcker den inte alternativa brukningsformer. I dagsläget är över 50% av allmänheten oroad för avverkning av naturskog och lika många vill se ökat skydd av skog enligt en nyligen genomförd undersökning av Verian.

WWF medskick kring ersättning:

- intrångströskeln för när miljöhänsyn anses avsevärt försvåra pågående markanvändning är för lågt satt inom skogsbruket och därtill behöver den procentuellt bli lika oavsett avverkningens ekonomiska värde.
- Avverkning med trakthyggen kan inte anses vara pågående markanvändning i skogsbestånd där denna brukningsform aldrig har förekommit vilket föranleder behov att relatera ersättningsrätten till brukningshistorik och -metoder
- Det lagliga intrånget som markägare ska tåla, bör dras av på den marknadsmässiga ersättningen.

För Världsnaturfonden WWF

Emelie Nilsson, sakkunnig naturvårdspolicy
Gustaf Lind, Generalsekreterare